

Atmintinė specialistams,

siekiantiems gauti
nekilnojamojo
kultūros paveldo
apsaugos specialistų

KVALIFIKACIJOS ATESTATUS

Atmintinė specialistams,

siekiantiems gauti
nekilnojamojo
kultūros paveldo
apsaugos specialistų

KVALIFIKACIJOS
ATESTATUS

Vilnius
2020

Rengėjas

VšĮ Kultūros paveldo akademija

Projektą dalinai finansuoja

Lietuvos kultūros taryba

Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos specialistų atestavimo funkcija pagal Lietuvos Respublikos nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymo (toliau – Įstatymas) 23¹ straipsnio nuostatas priskirta Kultūros ministerijai (toliau – Ministerija). Tokių specialistų atestavimas yra vienas pagrindinių įrankių, užtikrinančių kultūros paveldo apsaugą bei autentiškumo išsaugojimą. Todėl specialistų atestavimas yra būtinas dėmuo paveldosaugos sistemoje.

Pagrindiniai atestavimo tikslai yra:

- įvertinti ir patikrinti specialistų, kurių profesinės veiklos rezultatai ir sprendimai lemia nekilnojamojo kultūros paveldo išlikimą, autentiškumą, kvalifikaciją, praktinę veiklą, profesinį patyrimą, nustatyti jų atestuojamas veiklos rūšis, sritis, specializacijas bei skatinti kvalifikacijos tobulinimą;
- apsaugoti nekilnojamąjį kultūros paveldą nuo nekompetentingos ir nekvalifikuotos veiklos pasekmių.

Pagal Įstatymą **tvarkomieji paveldosaugos darbai** – tai tvarkybos darbai, atliekami pagal specialias technologijas, užtikrinančias autentiškumo išsaugojimą. Todėl tvarkomųjų paveldosaugos darbų projekto parengimas yra itin atsakingas darbų etapas, kurio metu nustatomi būdai ir priemonės, kaip turi būti vykdomi tvarkybos darbai. Būtent nuo projekto rengėjo specialiųjų žinių ir gebėjimų priklauso, kokios bus parinktos tvarkybos darbų rūšys, specialios technologijos, kiek ir kaip bus išsaugotos kultūros paveldo objekto vertingosios savybės bei objekto autentiškumas. Kaip rodo praktika, tvarkomųjų paveldosaugos darbų kvalifikacijos įgijimas yra sudėtingas ir ilgai trunkantis procesas, o tokių darbų vykdymas reikalauja specifinių teorinių, praktinių žinių bei pasirengimo.

Pagrindiniai dokumentai, nustatantys nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos atestuojamos veiklos specializacijas, atestatų išdavimo, keitimo, galiojimo sustabdymo, galiojimo sustabdymo panaikinimo ir galiojimo panaikinimo, specialistų kvalifikacijos tobulinimo tvarką, yra Lietuvos Respublikos nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymas ir Lietuvos Respublikos kultūros ministro 2016 m. gruodžio 30 d. įsakymu Nr. ĮV-1012 patvirtintas *Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos specialistų atestavimo tvarkos aprašas* (toliau – Aprašas). Laikantis šiuose dokumentuose nurodytos tvarkos, nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos specialistams yra išduodami šių veiklų rūšių bei specializacijų kvalifikaciniai atestatai (toliau – Atestatas):

Nekilnojamojo kultūros paveldo taikomųjų mokslinių ir ardomųjų tyrimų:

- Archeologiniai tyrimai;
- Architektūriniai tyrimai;
- Statinių konstrukcijų tyrimai;
- Polichromijos ir sienų tapybos tyrimai.

Tvarkybos darbų rengimui ir vadovavimo projektavimui:

- Architektūrinio paveldo tvarkybos projektai;
- Architektūrinės polichromijos tvarkybos projektai;
- Architektūrinio paveldo inžinerinės dalies (konstrukcijų) tvarkybos projektai;
- Inžinerinio paveldo tvarkybos projektai;
- Inžinerinių komunikacijų projektai;
- Archeologinio paveldo tvarkybos projektai.

Tvarkybos darbų atlikimui (konservavimo, restauravimo, remonto ir avarijos grėsmės pašalinimo):

- Akmens mūro, natūralaus akmens, plytų mūro darbai;
- Medinių konstrukcijų darbai;
- Medžio apdailos ir stalių gaminių darbai;
- Metalų konstrukcijų metalo ir metalo gaminių darbai;
- Molio konstrukcijų ir keramikos gaminių darbai;

- Tinkavimo, dekoratyvinio tinko ir tinkuotų dažytų paviršių darbai;
- Stogo dangų įrengimo darbai;
- Teritorijų elementų tvarkymo ir apželdinimo darbai;
- Vadovavimas tvarkybos darbams.

Paveldosaugos (specialiosios) ekspertizės:

- Tvarkybos darbų projektų pagal tvarkybos darbų rengimo ir vadovavimo projektavimui veiklos specializacijas;
- Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos specialiojo teritorijų planavimo dokumentų;
- Nekilnojamojo kultūros paveldo vertinimo, pagal reikšmingumą lemiantį vertingųjų savybių pobūdį ar jų derinį:

- Archeologinio;
- Povandeninio;
- Etnokultūrinio;
- Architektūrinio;
- Sakralinio;
- Želdynų;
- Urbanistinio;
- Inžinerinio;
- Istorinio;
- Mitologinio;
- Memorialinio;
- Dailės.

Tvarkybos darbų projektų vykdymo priežiūros ir vadovavimo tvarkybos darbų projektų vykdymo priežiūrai:

- Tvarkybos darbų projektų sprendinių įgyvendinimo priežiūra pagal tvarkybos darbų projektų rengimo ir vadovavimo projektavimui projektų rūšis;
- Tvarkybos darbų techninė priežiūra pagal tvarkybos darbų projektų rengimo ir vadovavimo projektavimui projektų rūšis.

Kvalifikaciniai reikalavimai specialistams

Visi atestuojami specialistai turi išmanyti įstatymus ir kitus teisės aktus, reglamentuojančius nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugą. Taip pat turi turėti atitinkamą išsilavinimą ar kvalifikaciją, profesinės patirties ir praktinių žinių. Kiekvienai specializacijai taikomi atitinkami išsilavinimo, kvalifikacijos ir profesinių žinių kriterijai.

Nekilnojamojo kultūros paveldo tyrimus siekiantys atlikti specialistai pagal atitinkamas veiklos rūšis privalo atitikti šiuos kvalifikacinius reikalavimus:

- Turėti aukštąjį humanitarinių mokslų studijų srities archeologijos krypties, menotyros studijų krypties, paveldosaugos studijų krypties, meno studijų srities architektūros krypties, technologijų studijų srities statybos inžinerijos arba statybų technologijų studijų krypties arba jam lygiavertį išsilavinimą;
- Turėti ne mažesnę kaip 3 metų dalyvavimo atliekant nekilnojamojo kultūros paveldo tyrimus profesinę patirtį (patirtis skaičiuojama nuo atitinkamo išsilavinimo įgijimo dienos). Patirtis nustatoma pagal tyrimų ataskaitose pateiktus duomenis apie tyrimuose dalyvavusius asmenis;
- Pažinti konkrečių paveldo objektų (pagal siekiamą įgyti specializaciją) tvarkomųjų paveldosaugos darbų atlikimo technikas, medžiagas, gaminius ir konstrukcijas;
- Išmanyti konkrečių nekilnojamojo kultūros paveldo objektų, kuriuose nori tirti atestuojamasis specialistas, tyrimo šaltinius ir metodus;
- Gebėti atskirti (lokalizuoti) nustatytas kultūros paveldo objekto, vietovės vertingąsias savybes;
- Išmanyti ir mokėti paaiškinti konkrečių nekilnojamojo kultūros paveldo objektų (pagal specializaciją) apsaugos tarptautinių dokumentų nuostatas;
- Išmanyti paveldo tvarkybos reglamentų ir susijusių su nekilnojamųjų kultūros vertybių apsauga statybos techninių reglamentų reikalavimus;
- Mokėti skaityti brėžinius.

Fiziniam asmeniui, siekiantiems **rengti tvarkybos darbų projektus, atlikti tvarkybos darbų projekto vykdymo priežiūrą**, privaloma atitikti šiuos kvalifikacinius reikalavimus:

- Turėti aukštąjį meno studijų srities architektūros krypties, technologijų studijų srities statybos inžinerijos arba statybų technologijų studijų krypties arba jam lygiavertį išsilavinimą;
- Turėti profesinės patirties, kurios trukmė skaičiuojama nuo išsilavinimo įgijimo dienos:
  - Tvarkybos darbų projektavimui – ne mažesnė kaip 2 metų dalyvavimo projektuojant tvarkybos darbus, kai veikla buvo vykdoma kultūros paveldo objektuose, vietovėse ar statiniuose. Profesinė patirtis nustatoma pagal darbo patirtį patvirtinančius dokumentus ir nekilnojamojo kultūros vertybių, kuriose buvo atlikti atitinkami darbai, sąrašą.
  - Tvarkybos darbų projekto vykdymo priežiūrai – ne mažesnė kaip 2 metų dalyvavimo įgyvendinant tvarkybos projektą, kai veikla buvo vykdoma kultūros paveldo objektuose, vietovėse ar statiniuose. Profesinė patirtis nustatoma pagal darbo patirtį patvirtinančius dokumentus ir nekilnojamojo kultūros vertybių, kuriose buvo atlikti atitinkami darbai, sąrašą.
- Išmanyti ir mokėti paaiškinti paveldo apsaugos tarptautinių dokumentų nuostatas;
- Išmanyti tvarkomųjų paveldosaugos darbų reikalavimus;
- Išmanyti istorines tradicines statybines technologijas ir medžiagas;
- Išmanyti paveldo tvarkybos reglamentų ir susijusių su nekilnojamųjų kultūros vertybių apsauga statybos techninių reglamentų reikalavimus;
- Gebėti atskirti (lokalizuoti) nustatytas kultūros paveldo objekto, vietovės vertingąsias savybes.

Vadovauti paveldo objektų ir statinių tvarkybos projektams ir jų vykdymo priežiūrai siekiantys atestuoti specialistai privalo atitikti šiuos kvalifikacinius reikalavimus:

- Turėti aukštąjį meno studijų srities architektūros krypties, technologijų studijų srities statybos inžinerijos arba statybų technologijų studijų krypties arba jam lygiavertį išsilavinimą;

- Turėti profesinės patirties, kuri skaičiuojama nuo nurodyto išsilavinimo įgijimo dienos:
  - Projektavimui vadovaujantys specialistai – ne mažesnę kaip 3 metų dalyvavimo projektuojant tvarkybos darbus, kai veikla buvo vykdoma kultūros paveldo objektuose ir statiniuose. Profesinė patirtis nustatoma pagal darbo patirtį patvirtinančius dokumentus ir nekilnojamojo kultūros vertybių, kuriose buvo atlikti atitinkami darbai, sąrašą.
  - Projekto vykdymo priežiūrai vadovaujantys specialistai – ne mažesnę kaip 3 metų dalyvavimo įgyvendinant tvarkybos darbų projektus, kai veikla buvo vykdoma kultūros paveldo objektuose, ir statiniuose, patirtį. Profesinė patirtis nustatoma pagal darbo patirtį patvirtinančius dokumentus ir nekilnojamojo kultūros vertybių, kuriose buvo atlikti atitinkami darbai, sąrašą.
- Išmanyti tvarkomųjų paveldosaugos darbų organizavimo ir vykdymo tvarką;
- Išmanyti tvarkomųjų paveldosaugos darbų reikalavimus;
- Išmanyti paveldo tvarkybos reglamentų ir susijusių su nekilnojamųjų kultūros vertybių apsauga statybos techninių reglamentų reikalavimus;
- Mokėti skaityti brėžinius ar vykdyti darbus pagal juos;
- Gebėti atskirti (lokalizuoti) nustatytas kultūros paveldo objekto, vietovės vertingąsias savybes.

Nekilnojamojo kultūros paveldo konservavimą, restauravimą, kultūros paveldo statinio remontą siekiantys atlikti specialistai pagal atitinkamas veiklos rūšis privalo atitikti šiuos kvalifikacinius reikalavimus:

- Turi būti baigę nekilnojamųjų kultūros vertybių tvarkybos darbų specialistų kvalifikacijos kėlimo kursus, kurių programą ir organizavimo tvarką nustato kultūros ministras.
- Turėti ne mažesnę kaip 3 metų dalyvavimo atliekant remonto, konservavimo ar restauravimo darbus nekilnojamojo kultūros paveldo vertybėse patirtį. Patirtis nustatoma pagal pateiktus darbo patirtį patvirtinančius dokumentus ir nekilnojamojo kultūros vertybių, kuriose buvo atlikti atitinkami darbai, sąrašą.
- Pažinti konkrečių paveldo objektų (pagal siekiamą įgyti specializaciją) tvar-

komųjų paveldosaugos darbų atlikimo technikas, medžiagas, gaminius ir konstrukcijas;

- Mokėti skaityti brėžinius ar vykdyti darbus pagal juos;
- Išmanyti konkrečių tvarkomųjų paveldosaugos darbų (pagal specializaciją) medžiagas, gebėti jas panaudoti;
- Išmanyti tvarkomųjų paveldosaugos darbų organizavimo ir vykdymo tvarką;
- Gebėti atskirti (lokalizuoti) nustatytas kultūros paveldo objekto vertingąsias savybes;
- Išmanyti paveldo tvarkybos reglamentų ir susijusių su nekilnojamųjų kultūros vertybių apsauga statybos techninių reglamentų reikalavimus.

Paveldosaugos (specialiąją) ekspertizę siekiantys atlikti specialistai privalo atitikti šiuos kvalifikacinius reikalavimus:

- Turėti ne mažesnę kaip antrosios pakopos aukštąjį universitetinį humanitarinių mokslų studijų srities archeologijos krypties, istorijos krypties, menotyros krypties, paveldosaugos studijų krypties, meno studijų srities architektūros krypties, technologijų studijų srities statybos inžinerijos arba statybų technologijų studijų krypties arba jam lygiavertį išsilavinimą;
- Turėti ne mažesnę kaip 7 metų profesinę patirtį kultūros paveldo apsaugos srityje (patirtis skaičiuojama nuo atitinkamo išsilavinimo įgijimo dienos). Profesinė patirtis nustatoma pagal pateiktus dokumentus, tirtų, rengtų kultūros paveldo objektų, vietovių ir statinių tvarkybos darbų projektų ir nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos specialiojo teritorijų planavimo dokumentų sąrašą, paveldosaugos (specialiosios) ekspertizės aktuose pateiktus duomenis apie asmenis, dalyvavusius juos rengiant.
- **Tvarkybos darbų projektų, nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos specialiojo teritorijų planavimo dokumentų specializacijai** keliami tokie specialieji reikalavimai:
  - Išmanyti ir sugebėti paaiškinti paveldosaugos reikalavimus;
  - Išmanyti paveldo tvarkybos reglamentus ir susijusius su nekilnojamųjų kultūros vertybių apsauga statybos techninius reglamentus;
  - Mokėti vertinti bei analizuoti tvarkomųjų paveldosaugos darbų projektus;

- Gebėti atskirti (lokalizuoti) nustatytas kultūros paveldo objekto, vietovės vertingąsias savybes;
- Išmanyti Kultūros paveldo objektų ir vietovių apsaugos zonų nustatymo taisykles;
- Išmanyti Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos specialiojo teritorijų planavimo dokumentų rengimo taisykles;
- Išmanyti ir mokėti paaiškinti paveldo apsaugos tarptautinių dokumentų nuostatas;
- Mokėti vertinti nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos specialiojo teritorijų planavimo dokumentus.

- **Nekilnojamojo kultūros paveldo vertinimo, pagal reikšmingumą lemiantį vertingųjų savybių pobūdį ar jų derinį, specializacijai** keliami tokie specialieji reikalavimai:

- Žinoti nekilnojamųjų kultūros vertybių vertinimo ir atrankos kriterijus;
- Žinoti nekilnojamųjų kultūros vertybių atskleidimui reikalingų tyrimų duomenų sudėtį ir apimtį;
- Pažinti konkrečių kultūros paveldo objektų, vietovių vertingųjų savybių (pagal specializaciją) autentišką sandarą, medžiagas ir konstrukcijas;
- Gebėti atskleisti kultūros paveldo objekto, vietovės vertingąsias savybes (pagal specializaciją);
- Žinoti kultūros paveldo objektų ir vietovių apsaugos zonų nustatymo taisykles;
- Žinoti nekilnojamojo kultūros paveldo inventorizavimo taisykles;
- Žinoti nekilnojamojo kultūros paveldo vertinimo tarybos akto pildymo reikalavimus;
- Mokėti skaityti brėžinius.

Atestatų išdavimo ir keitimo tvarka

Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos specialistų atestavimo komisija (toliau – Atestavimo komisija) atestuoja nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos specialistus teisinių ir profesinių žinių patikrinimo egzamine. Komisiją sudaro 9 nariai, jos sprendimai priimami balsų dauguma, dalyvaujant ne mažiau kaip 2/3 narių.

Atestatus Atestavimo komisijos teikimu išduoda kultūros ministras. **Atestatai išduodami neterminuotam laikotarpiui**, jeigu dokumento galiojimas nėra panaikintas ar specialistas neturi administracinių nuobaudų ir nėra nustatyta profesinės etikos pažeidimų.

Visi atestatą norintys gauti asmenys privalo Atestavimo komisijoje **išlaikyti teisinių ir profesinių žinių egzaminą**, kurio programą patvirtina kultūros ministras. Asmenys Ministerijai privalo pateikti šiuos dokumentus:

- Prašymą (pagal Aprašo 1 priedą; prašymo formos pavyzdžių galima rasti Ministerijos internetinėje svetainėje: <https://lrkm.lrv.lt/lt/veiklos-sritys/kulturos-paveldo-apsauga/nekilnojamojo-kulturos-paveldo-apsaugos-specialistu-atestavimas>);
- Asmens tapatybę patvirtinančio dokumento kopiją, jei keistas asmens vardas ar pavardė – jų keitimą patvirtinančio dokumento kopiją;
- Išsilavinimą patvirtinančių dokumentų (diplomo, papildomų studijų diplomų, kursų baigimo pažymėjimų, atestatų, sertifikatų ir kt.) kopijas;
- Profesinės patirties ir kitos su atestuojama sritimi susijusios veiklos aprašymą (laisvos formos CV, kur nurodoma pagrindinė informacija, susijusi su siekiama įgyti specializacija: išsilavinimas, darbovietės, pareigos ir pan.);
- Darbo patirtį (stažą) patvirtinančius dokumentus:
  - Individualios veiklos pažymėjimų kopijas;
  - Pažymas iš esamos, buvusios darbovietės (nuo kada ir kokiose pareigose dirbate ar dirbote) ar SODROS išrašą apie valstybinio socialinio draudimo laikotarpius, kuriame matytųsi darboviečių pavadinimai ar rangos sutartis ar jų kopijas.
- Nekilnojamojo kultūros vertybių, kurias tvarkant, rengiant tvarkymo planus dalyvauta, sąrašą (pagal Aprašo 2 priedą; prašymo formą ir pavyzdį galima rasti Ministerijos internetinėje svetainėje:

<https://lrkm.lrv.lt/lt/veiklos-sritys/kulturos-paveldo-apsauga/nekilnojamojo-kulturos-paveldo-apsaugos-specialistu-atestavimas>);

- Atestavimo komisija rekomenduoja asmenims, teikiantiems prašymą pakeisti atestatą arba atestuotis tvarkybos darbų rengimo ir vadovavimo projektavimui veiklų specializacijoms, papildomai kartu su dokumentais pateikti detalesnius išaiškinimus apie atliktų tyrimų pobūdį, dalyvavimą rengiant ataskaitas ir ryšį su Kultūros vertybių registru.
- Atestato kopiją (atestato keitimo atveju).

Dokumentus galima pateikti šiais būdais:

- Pašto korespondencija, adresuota Kultūros ministerijai, J. Basanavičiaus g. 5, LT-01118 Vilnius;
- Elektroniniu formatu Ministerijos bendroju elektroniniu paštu: dmm@lrkm.lt;
- Pristatant tiesiogiai į Ministeriją.

Ministerija, gavusi prašymą atestuotis ir kitus dokumentus, **per 5 darbo dienas nuo gavimo Ministerijoje dienos elektroniniu paštu** išsiunčia Pretendentui patvirtinimą, kad prašymas gautas. Jeigu Pretendentas pateikė neišsamų ar netinkamą informantą prašymą ar pateikė ne visus būtinus dokumentus, Ministerija kartu su patvirtinimu praneša apie būtinybę ištaisyti šiuos trūkumus. Tokiu būdu atestavimo procedūra pradama nuo prašymo bei visų trūkstamų dokumentų gavimo Ministerijoje dienos.

SVARBU:

- **Asmenys, norintys pakeisti iki 2017 m. sausio 1 d. įgytą atestatą į naują – teisinių žinių testo laikyti neprivalo.** Tačiau specialistas, kurio iki 2017 m. sausio 1 d. įgyto atestato galiojimas yra pasibaigęs ir kuris padavė prašymą jį pakeisti pasibaigus atestato galiojimui, atestuojamas tokia tvarka, kaip ir asmenys, neįgiję atestatų.
- Pretendentas, pateikdamas prašymą, turi teisę prašyti, kad atestuojant jam būtų suteikta teisė vykdyti kelias specializacijas. Prašant papildomos specializacijos privalomos abi egzamino dalys, t. y. teisinių žinių patikrinimo testas ir pokalbis su atestavimo komisija.

Teisinių ir profesinių žinių egzaminas

Teisinių ir profesinių žinių egzaminas rengiamas **ne vėliau kaip per 25 darbo dienas** nuo reikalavimus atitinkančių dokumentų gavimo Ministerijoje dienos.

Egzamino data, laikas ir vieta pranešama likus **ne mažiau kaip 5 kalendorinėms dienoms iki egzamino dienos**. Jei Pretendentas nedalyvauja egzamine, jo atestavimo procedūra nutraukiama ir iš naujo gali būti pradėta tik pateikus naują prašymą ir visus būtinus dokumentus.

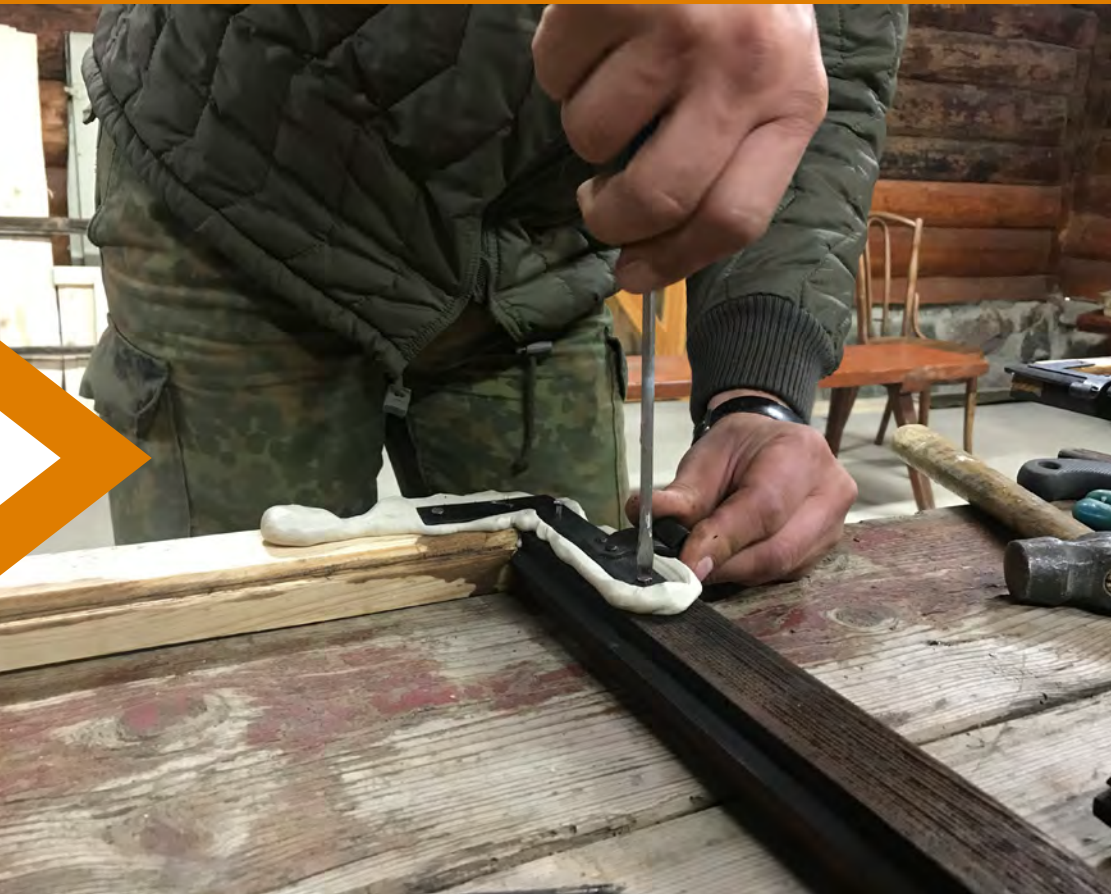
Egzaminą sudaro dvi dalys:

- **Teisinių žinių patikrinimas, atliekamas laikant 45 min. trukmės testą.** Jį sudaro 30 klausimų, teigiamas įvertinimas gaunamas atsakius ne mažiau kaip 20 klausimų. Išlaikęs testą pretendentas turi teisę dalyvauti profesinių žinių patikrinime. Kiekvienai pasirinktai specializacijai sprendžiamas atskiras testas su specializaciją atitinkančiais klausimais.
- **Profesinių žinių patikrinimas pokalbiu su Atestavimo komisija metu.** Pokalbio metu įvertinama darbo (profesinė) patirtis, pasirengimas; darbai, atlikti pagal pasirinktos atestuojamos veiklos rūšis ir specializaciją; įvertinama ir patikrinama, kaip žinios atitinka specialiuosius reikalavimus. Pretendentas pokalbio metu turi teisę pateikti papildomus dokumentus, įrodančius jo kvalifikaciją (albumus, nuotraukas, brėžinius, tyrimų ataskaitas ir t. t.).

Komisija, įvertinusi testo ir pokalbio rezultatus, pateikia išvadą dėl atestato išdavimo:

- Specialistą atestuoti ir suteikti jam atestatą, nurodant veiklos rūšį(-is) ir specializaciją(-as);
- Specialisto neatestuoti ir nesuteikti jam atestato, nurodant konkrečias priežastis.

Pagrįstos ir objektyvios Komisijos išvados informamos protokolu, kuris pateikiamas kultūros ministrui. Sprendimas išduoti ar neišduoti atestatą informamas kultūros ministro įsakymu. Apie atestavimo komisijos priimtus sprendimus pretendentai informuojami elektroniniu paštu.

Atestato mokestis ir atsiėmimas

Atestatas išduodamas tik gavus dokumentą, patvirtinantį, kad sumokėta nustatyto dydžio (**40 eurų**) įmoka. Ji mokama po Atestavimo komisijos posėdžio, ir tik tuo atveju, jei pretendentas Atestavimo komisijos balsų dauguma yra atestuojamas. Įmoka mokama į Valstybinės mokesčių inspekcijos sąskaitą. Įmokos kodas bei kita aktuali informacija pranešama Pretendentui el. paštu po atestacijos.

Atestatas išduodamas prašyme nurodyti būdu (atsiimant jį Ministerijoje ar pašto korespondencijos siunta, siunčiant prašyme nurodytu adresu).

Atestato galiojimo sustabdymas ar galiojimo panaikinimas

Atestato galiojimas iki 6 mėnesių ministro įsakymu gali būti sustabdomas šiais atvejais:

- Kai Atestavimo komisija Ministerijos ar Departamento teikimu nustato, kad specialistas, vykdydamas atestate ar teisės pripažinimo dokumente nurodytą veiklą, **nešiorškčiai** pažeidė įstatymą ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų reikalavimus;
- Kai specialistas netobulino kvalifikacijos.

Atestato galiojimas ministro įsakymu panaikinamas šiais atvejais:

- Kai Atestavimo komisija Ministerijos ar Departamento teikimu nustato, kad specialistas, vykdydamas atestate ar teisės pripažinimo dokumente nurodytą veiklą, **šiorškčiai** pažeidė įstatymą ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų reikalavimus;
- Sustabdžius atestato galiojimą, specialistas toliau tęsė veiklą, kuriai reikalingas atestatas;
- Sustabdžius atestato galiojimą, specialistas per nustatytą terminą nepašalino pažeidimų, dėl kurių buvo sustabdytas atestato galiojimas;
- Specialistas per nustatytą terminą nepateikė prašomų dokumentų, reikalingų tiriant jo pažeidimus;
- Asmuo pateikė neteisingus duomenis, siekdamas gauti kvalifikacinį atestatą;
- Kai to prašo pats atestato turėtojas.

Asmuo, kurio atestatas panaikintas dėl pirmųjų dviejų priežasčių, gali pateikti prašymą išduoti naują atestatą ne anksčiau kaip po 3 metų nuo ankstesnio atestato galiojimo panaikinimo.

Kvalifikacijos tobulinimas

Atestuoti paveldosaugos specialistai, gavę Ministerijos Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos specialisto kvalifikacijos atestatą, ne rečiau kaip kas 5 metus nuo atestato išdavimo dienos privalo tobulinti kvalifikaciją kursuose, išklaudydami ne mažiau kaip 20 valandų paskaitų pagal aukštųjų mokyklų, asociacijų, mokymo įstaigų patvirtintas mokymo programas, suderintas su Ministerija.

Kvalifikacijos tobulinimo įvertinimo procedūra:

- Likus ne mažiau kaip 30 darbo dienų iki atestato galiojimo pabaigos, specialistas pateikia Ministerijai prašymą įvertinti kvalifikacijos tobulinimą (Aprašo 3 priedas; forma internete: <https://lrkm.lrv.lt/lt/veiklos-sritys/kulturos-paveldo-apsauga/nekilnojamojo-kulturos-paveldo-apsaugos-specialistu-atestavimas>);
- Asmens tapatybę patvirtinančio dokumento kopiją. Jei keisti asmens vardas ar pavardė – jų keitimą patvirtinančio dokumento kopiją;
- Išsilavinimą patvirtinančių dokumentų (diplomas, papildomų studijų diplomai, kursų baigimo pažymėjimai, atestatai, sertifikatai ir kt.) kopijas;
- Atestato kopiją;
- Kvalifikacijos tobulinimą patvirtinančius dokumentus (kursų pažymėjimai, atestatai, sertifikatai).

Ministerija, gavusi nurodytus dokumentus, patikrina, ar jie atitinka reikalavimus, ir ne vėliau kaip per 10 darbo dienų nuo jų gavimo dienos informuoja specialistą, kad:

- pateikti dokumentai atitinka reikalavimus ir atestato galiojimas nebus stabdomas;
- pateikti dokumentai neatitinka reikalavimų, ir jei reikalavimus atitinkantys dokumentai nebus pateikti, iki sueis atestato 5 metų galiojimo terminas, atestato galiojimas gali būti sustabdytas.

SVARBU. Kol kas kvalifikacijos tobulinimo programos dar nėra suderintos su Ministerija.

Pagrindiniai tarptautiniai paveldosaugos dokumentai:

- 1985 metų Europos architektūros paveldo apsaugos konvencija (Žin., 1999, Nr. 100-2896).
- Pataisyta 1992 metų Europos archeologijos paveldo apsaugos konvencija (Žin., 1999, Nr. 100-2896).
- 1972 metų Pasaulio kultūros ir gamtos paveldo globos konvencija (Žin., 1997, Nr. 19-411).
- Tarptautinė paminklų ir vietų bei vietovių konservavimo ir restauravimo chartija (Venecijos chartija, 1964 m.). In: Kultūros paveldo apsauga: reglamentuojančių dokumentų rinkinys. Vilnius. 1997, p. 236–239.

Lietuvos Respublikos nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos teisės aktai (būtina žiūrėti aktualias redakcijas Lietuvos Respublikos teisės aktų paieškos informacinėje sistemoje):

- Lietuvos Respublikos Konstitucija.
- Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymas.
- Teritorijų planavimo įstatymas.
- Statybos įstatymas.
- Saugomų teritorijų įstatymas.
- Statybos techninis reglamentas STR 1.01.01:2005 „Kultūros paveldo statinio tvarkomųjų statybos darbų reglamentai“.
- PTR 1.01.01:2005 „Paveldo tvarkybos reglamentų rengimo taisyklės“ ir paveldo tvarkybos reglamentų sąrašas.

Paveldo tvarkybos reglamentai (būtina žiūrėti aktualias redakcijas Lietuvos Respublikos teisės aktų paieškos informacinėje sistemoje):

- PTR 3.04.01:2014 „Leidimų atlikti tvarkybos darbus išdavimo taisyklės“.
- PTR 3.02.01:2014 „Tvarkybos darbų projektavimo sąlygų išdavimo taisyklės“.
- PTR 3.08.01:2013 „Tvarkybos darbų rūšys“.
- PTR 2.13.01:2011 „Archeologinio paveldo tvarkyba“.
- PTR 3.05.01:2015 „Tvarkybos darbų priėmimo taisyklės“.
- PTR 3.03.01:2005 „Nekilnojamojo kultūros paveldo statinio tvarkomųjų statybos darbų projekto ar tvarkomųjų paveldosaugos darbų projektų

paveldosaugos (specialiosios) ekspertizės atlikimo taisyklės“.

- PTR 3.06.01:2014 „Kultūros paveldo tvarkybos darbų projektų rengimo taisyklės“.
- PTR 4.01.01:2007 „Nekilnojamojo kultūros paveldo ardomųjų tyrimų ir projektavimo dokumentacijos rengimo darbų sąnaudų normatyvai“.
- PTR 4.01.26:2007 „Nekilnojamojo kultūros paveldo tyrimo, tvarkybos darbų projektavimo ir inžinerinių paslaugų išlaidų nustatymo bendrieji ekonominiai normatyvai“.

Tvarkybos darbų specializacijų paveldo tvarkybos reglamentai (būtina žiūrėti aktualias redakcijas Lietuvos Respublikos teisės aktų paieškos informacinėje sistemoje):

- PTR 2.02.03:2007 „Akmens mūro ir natūralaus akmens, plytų mūro tvarkyba“.
- PTR 2.03.02:2010 „Akmens mūro ir natūralaus akmens, plytų mūro sutvirtinimas cheminėmis priemonėmis“.
- PTR 2.01.01:2010 „Kontakto zonos „mūras / gruntas“ sutvarkymas, pamatų tvirtinimas“.
- PTR 2.01.02:2010 „Giluminio vandens lygio reguliavimas“.
- PTR 2.03.01:2010 „Betono, molio, medinių konstrukcijų tvarkyba“.
- PTR 2.03.02:2010 „Betono, molio, medinių konstrukcijų sutvirtinimas cheminėmis priemonėmis“.
- PTR 2.04.01:2010 „Medžio ir stalių gaminių tvarkyba“.
- PTR 2.04.02:2010 „Medžio apdaila ir stalių gaminių sutvirtinimas cheminėmis priemonėmis“.
- PTR 2.05.01:2010 „Metalų gaminių ir metalo konstrukcijų tvarkyba“.
- PTR 2.05.02:2010 „Metalų gaminių ir metalo konstrukcijų sutvirtinimas cheminėmis priemonėmis“.
- PTR 2.06.01:2010 „Fasadų dekoratyvinių dangų, dekoratyvinio tinko, tinkuotų, dažytų paviršių tvarkyba“.
- PTR 2.06.02:2010 „Interjerų dekoratyvinių dangų, dekoratyvinio tinko, tinkuotų, dažytų paviršių tvarkyba“.
- PTR 2.11.01:2010 „Čerpių, skalūno, metalo, medžio, nendrių, šiaudų ir bituminių dangų tvarkyba“.

Pagrindinės atmintinėje vartojamos sąvokos

Autentiškumas – kultūros paveldo objekto ar vietovės išlikusios savybės, apimančios pirminę ar istoriškai susiklosčiusią objekto paskirtį, išraišką ir savitą fizinį pavidalą – formą, panaudotas medžiagas, konstrukcijas, suplanavimą, atlikimo technologiją, aplinką.

Kultūros paveldo objektai – pavieniai, kompleksiniai ar į kompleksą įeinantys objektai, registruoti kaip nekilnojamosios kultūros vertybės, t. y. žemės sklypuose, sklypų dalyse, vandens, miško plotuose ar jų dalyse esantys statiniai ar kiti nekilnojamieji daiktai, kurie turi vertingųjų savybių ir kartu su jais priskirta teritorija yra atskiri daiktinės teisės objektai ar gali jais būti.

Kultūros paminklas – nacionalinės reikšmės kultūros paveldo objektai.

Kultūros paveldo objekto teritorija – kultūros paveldo objekto užimamas ir jam naudoti reikalingas žemės sklypas ar kitas plotas, kuriam nustatomi paveldosaugos reikalavimai.

Kultūros paveldo statinys – vertingųjų savybių turintis pastatas, jo dalis, inžinerinis statinys ar jo išlikusi dalis, monumentalūs nekilnojamieji dailės kūriniai.

Kultūros paveldo vietovė – teritorija, kuri pasižymi istoriškai susiformavusiais ypatumais, visumos darna ir (ar) derme su gamtine aplinka ir kurioje yra kultūros paveldo objektų.

Nešiurkštus pažeidimas – tai toks įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų reikalavimų pažeidimas, dėl kurio nėra sunaikinta (sunaikintos) nekilnojamojo kultūros paveldo vertingoji (vertingosios) savybė (savybės) ar autentiškumas.

Paveldo tvarkybos reglamentai – privalomųjų tvarkybos norminių dokumentų, nustatančių darbų planavimo, projektavimo, vykdymo ir su tvarkyba susijusių procedūrų atlikimo taisyklės ir reikalavimus, užtikrinančius autentiškumo išsaugojimą, sistemos dalis.

Saugomas objektas – kultūros paveldo objektas, įstatymo nustatyta tvarka paskelbtas saugomu objektu ar kultūros paminklu.

Saugoma vietovė – kultūros paveldo vietovė, kuri teisės aktų nustatyta tvarka paskelbta saugoma ir kuriai taikomi paveldosaugos reikalavimai arba kurios apsaugai Saugomų teritorijų įstatymo nustatyta tvarka įsteigtas istorinis nacionalinis parkas, istorinis regioninis parkas, kultūrinis rezervatas ar kultūrinis draustinis.

Specialios technologijos – pirminės ar istoriškai susiklosčiusios darbų atlikimo technologijos ar kitos technologijos, nustatytos tvarkybos darbų projekte, kuris parengtas vadovaujantis kultūros ministro patvirtintais Paveldo tvarkybos reglamentais.

Šiurkštus pažeidimas – tai toks įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų reikalavimų pažeidimas, dėl kurio sunaikinta (sunaikintos) nekilnojamojo kultūros paveldo vertingoji savybė (savybės) ar autentiškumas.

Tvarkomieji paveldosaugos darbai – tai tvarkybos darbai, atliekami pagal specialias technologijas, užtikrinančias autentiškumo išsaugojimą.

Tvarkyba – siekiant išsaugoti nekilnojamąjį kultūros paveldą atliekami darbai: taikomasis tyrimas, remontas, avarijos grėsmės pašalinimas, konservavimas, restauravimas, šių darbų planavimas ir projektavimas.

Vertingoji savybė – kultūros paveldo objekto, vietovės, jų dalies ar elemento bruožas, vertingas etniniu, istoriniu, estetiniu ar moksliniu požiūriu.

Atmintinė specialistams,

siekiantiems gauti
nekilnojamojo
kultūros paveldo
apsaugos specialistų

KVALIFIKACIJOS
ATESTATUS

Kalbos redaktorė *Ieva Puluikienė*
Maketas *Edita Namajūnienė*

Kultūros paveldo akademija, 2020